

Viktig med tidlig behandling av psykose

Målrettet intervensjon overfor pasienter med psykose medfører lavere nivå av tilbaketreknings symptomer. Det viser en norsk studie.

Pasienter med schizofreni har et blandet symptombilde. I tillegg til psykotiske symptomer som vrangforestillinger og hallusinasjoner blir mange preget av mangel på motivasjon, interesseløshet og nedsatt uttrykk for affekt, såkalte negative symptomer. Høy grad av negative symptomer fører til tilbaketrekning fra sosiale og praktiske aktiviteter. Disse symptomene er en viktig årsak til uførhet i pasientgruppen.

Mange studier har vist at lang varighet av ubehandlet psykose, dvs. tiden fra start av psykotiske symptomer til start av adekvat behandling, er forbundet med et mer alvorlig forløp av schizofreni, inkludert økt forekomst av negative symptomer. I prosjektet Tidlig intervensjon ved psykose (TIPS) har man forsøkt å redusere varigheten av ubehandlet sykdom gjennom innføring av et program for tidlig oppdagelse i et opptaksområde (Rogaland fylke). Forskerne har tidligere vist at programmet har ført til redusert varighet av ubehandlet psykose, og at denne reduksjonen er forbundet med et lavere symptomnivå og reduksjon av alvorlige komplikasjoner ved start av første behandling (1).

– Vi har nå påvist at pasientene som kommer til første behandling i Rogaland fortsatt har klart lavere forekomst av negative symptomer ved avslutningen av det toårige behandlingsprogrammet. Forskjellen ser ut til å være klinisk signifikant, ettersom disse pasientene også har bedre funksjonsnivå, sier seksjonsoverlege Ingrid Melle ved Ullevål universitetssykehus. Hun er førsteforfatter til en artikkel i *Archives of General Psychiatry* (2).

Ingrid Melle har vist at tidlig intervensjon ved psykose reduserer utvikling av negative symptomer. Foto Rune Johansen

– Funnet lar seg ikke forklare av forskjeller i andre bakgrunnsfaktorer som er kjent for å påvirke negative symptomer. Dette er den første studien som viser at sekundær forebygging av negative symptomer kan være mulig ved schizofreni, sier Melle.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Hem E. Tidlig behandling av psykose reduserer faren for selvmord. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2006; 126: 1303.
2. Melle I, Larsen TK, Haahr U et al. Prevention of negative psychopathologies in first episode psychosis; two year effects of reducing the duration of untreated psychosis. *Arch Gen Psychiatry*, akseptert for publisering.

innbyggere). Forskningsgruppen ledes av professor Per Vaglum ved Avdeling for atferdsfag og professor Svein Friis ved Institutt for psykiatri, Universitetet i Oslo, i samarbeid med professor Thomas McGlashan ved Yale University, USA. Prosjektet er finansiert av Rogaland fylke, Oslo kommune, Helsedirektoratet, Rådet for psykisk helse og Norges forskningsråd.

Ordforklaringer

Psykose: Nærvær av bestemte symptomer som medfører realitetsbrist. Det dreier seg om hallusinasjoner, vrangforestillinger, tankeforstyrrelser, forvirring/svekket orientering, svekket hukommelsesfunksjon eller bisarr atferd (1).

Negative symptomer: Motivasjonsmangel (apati), interesseløshet (anhedoni) og redusert uttrykk av følelser (affektmatthet). Kalles negative symptomer fordi de kjennetegnes av en reduksjon i normale funksjoner.

Schizofreni: Regnes som den mest alvorlige psykotiske lidelse, ikke minst fordi den rammer mennesker i yngre alder og invaliderer en større del av pasientene, spesielt i sosialt henseende (1).

Litteratur

1. Malt UF, Retterstøl N, Dahl AA. Lærebok i psykiatri. 2. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003.

Er du i ferd med å publisere eller har du nylig publisert i et internasjonalt tidsskrift? Send tips til erlend.hem@medisin.uio.no

www.tidsskriftet.no/norskforskning

Kortere varighet av ubehandlet psykose

Hovedmålet for prosjektet Tidlig intervensjon ved psykose (TIPS) er å undersøke om tidlig oppdagelse kan bedre forløpet av sykdommen.

TIPS-prosjektet ble startet i 1996 for å undersøke om det er mulig å få førstegangs psykotiske pasienter tidligere til behandling og om tidligere behandling fører til bedre behandlingsresultat.

Prosjektet er et samarbeid mellom de psykiatriske behandlingssentrene i Rogaland fylke (370 000 innbyggere), Ullevål sektor i Oslo (190 000 innbyggere) og Roskilde Midt-sektor i Danmark (100 000

Artikkelen står i juniutgaven 2008 av *Archives of General Psychiatry* (<http://archpsyc.ama-assn.org>), som er det høyest rangerte av de psykiatriske tidsskriftene